

**DETERMINING THE TURKISH LESSON
PERCEPTION OF THE STUDENTS IN THE
DEPARTMENT OF TURKISH EDUCATION
THROUGH METAPHOR**

**Aktif Öğrenmede Bir Teknik; Metafor Uygulaması
"Türkçe Öğretmen Adaylarının Türkçe Dersi Algıları Üzerine"**

Esmâ DUMANLI KADIZADE¹

Abstract

The aim of this study is to explain the metaphor technique which is one of the active learning techniques by means of an example study, in addition to determining prospective teacher's perception of Turkish. Mersin University, Department of Education, Turkish Education students year 1, 2, 3 and 4 are the research space. The data were collected using a single question form requiring the students to fill in the blanks. People who contributed to this qualitative research were asked to fill in the blanks in the following sentence: "Turkish class is like ..... because .....". The collected data is analysed using content analysis technique. According to our findings, 153 students who joined the research have developed 107 metaphors. These metaphors can be categorized into 9 categories. Four of these categories form the 75% of the overall: Turkish lessons containing diversity, Turkish lessons being valuable, Turkish lessons being encompassing and finally Turkish lessons being informative. This represents the fact that perception of Turkish lessons by Turkish Education students are positive in general and they do consider these lessons not only informative but also artistic.

Key words: *Turkish lesson, metaphor, Turkish teacher candidate, perception, active learning.*

Özet

Bu çalışmanın amacı; aktif öğrenme tekniklerinden metafor tekniğini örneklendirerek açıklamak, bu yolla öğretmen adaylarının Türkçe algılarını tespit etmektir. Araştırma Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe öğretmenliği 2013-2014 eğitim öğretim dönemi, 2. sınıf, 3. sınıf ve 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri boşluk doldurmayı gerektiren ve tek sorudan oluşan bir formla toplanmıştır. Nitel özellik taşıyan bu araştırmaya katılanlardan, "Türkçe Dersi ..... gibidir; çünkü ....." cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Bulgularımıza göre araştırmaya katılan 103 öğrenci toplam 103 metafor geliştirmiştir. Metaforlar da 9 kategoride toplanmıştır. Kategoriler metaforların benzetme yönleri değerlendirilerek oluşturulmuştur. Bu kategoriler, Türkçe dersinin kuşatıcı olması, bilgi vermesi, vazgeçilmez olması, tarihle bağ kurması, sonsuzluğu temsil etmesi, çeşitlilikleri bünyesinde barındırması, değerli olması, bağımlılık yapması, zevk vermesi gibi yönlerini ortaya çıkmıştır. Bunlardan dört tanesi, tüm metaforların % 70'ini temsil etmiştir: 1. Çeşitlilikleri İçinde Barındıran Türkçe Dersi 2. Değerli Oluşu Bakımından Türkçe Dersi 3. Kuşatıcı Olarak Türkçe Dersi 4. Bilgi Veren Unsurlar Olarak Türkçe Dersi. Araştırma bulguları Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe dersi ile ilgili algılarının genel anlamda olumlu özellik taşıdığını göstermiş olmakla birlikte, Türkçe dersini sadece bilgi verme niteliğiyle değerlendirmeyip sanatsal yönünü de ortaya çıkardıkları görülmüştür. Türkçe öğretmen adaylarının alanlarını sevdiğikleri sonucuna da ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Türkçe dersi, metafor, Türkçe öğretmen adayları, algı, aktif öğrenme.*

¹ Yrd. Doç. Dr. Mersin Üniversitesi, e-posta: esma-dumanli@hotmail.com

GİRİŞ

Öğrencide aktif öğrenmeyi sağlayan unsurlardan birisi de, öğrencinin düşünme sürecine dâhil edilerek, zihinsel kabiliyetini kullanmasıdır. Aktif öğrenme ile öğrenci pasif, gözlemci konumundan çıkar, etkin bir rol alır. Bu süreç içinde yer alan tekniklerden birisi de metafor (analiz) tekniğidir. *“Metafor, ne olduğu tam bilinmeyen ya da yeni bir öğrenmeyi elde ederken, eldeki bilinen bilgilerden, kavramlardan yararlanıp, bilinmeyenle arada bir bağ oluşturmak, benzetmek ve yeni olanı daha kolay öğrenmeyi sağlamak olarak açıklanabilir. Son yıllarda geniş bir kullanım alanı bulunan ve çağrıştırmacı olarak da ifade edilen metaforlar bilimsel kuram geliştirmede, yönetim bilimlerinde ve eğitimde etkin biçimde kullanılmaktadır.”*(Taşpınar;2014,65)

Metafor, Grekçe bir kelime olup, “Metapherein” kelimesinden türetilmiştir; meta (değiştirmek) ve pherein (taşımak) sözcüklerinin birleşmesiyle oluşturulmuştur. (Levine, 2005,172) Metafor sadece bir söz sanatı değil, aynı zamanda bireyin düşünme biçiminin, kendini ifade edişini şekillendiren bir unsurdur. (Morgan, 1998,14) Bu konuda bilhassa Lakoff ve Johnson’un (1980-1999) geliştirdiği “Kavramsal Metafor Kuramı” olarak adlandırılan bakış açısına göre kavram sistemimizin çoğunlukla metaforlardan oluşmuş olması bireyin günlük hayatında ve düşünüş tarzında metaforları kullanmasına yol açmıştır. Dolayısıyla başka bir ifadeyle, metafor bireylerin kişisel tecrübelerine anlam vermeleri bakımından tecrübelerin dilidir. (Miller,1987: 222).

Birbiriyle benzeşmeyen A kavramı ile B kavramı arasında ilişki kurarak, A kavramının B’ye benzer olduğunu örtülü ya da açık, belli bir zihinsel harita şeklinde verilmesine metafor denir. (Lakoff ve Johnson,1980; Saban 2009) Vadeboncoeur ve Torres (2003)’e göre metaforlar, öğretim alanında yaratıcı düşünmeyi geliştiren, öğrenciyi öğrenmeye teşvik eden bir araçtır. (Arslan ve Bayrakçı, 2006, s.100-106)

Öğretmen adaylarının alanlarıyla ilgili metafor geliştirmeleri, eğitimcilere değişik bakış açısı sağlarken, öğrencilerin bu bağlamda düşünsel süreç geliştirmelerine katkı sunar. Literatüre bakıldığında konuyla ilgili birçok farklı çalışmanın yapıldığını görmekteyiz.

Pilav, Salim; Elkatmış, Metin (2013) öğretmen adaylarının Türkçe kavramına ilişkin metaforları belirleyen çalışma Türkçe öğretmeni ve sınıf öğretmeni adaylarına uygulanmış, adayların Türkçe algıları tespit edilmiştir. Sonucunda ise bir toplumu millet yapan bağlayıcı unsur olarak Türkçe, iletişim aracı olarak Türkçe, kurallı, etkileyici ve zengin yapısıyla Türkçe ve hayatımıza yön veren, kültürel aktarım aracı olarak Türkçe şeklinde temalar ortaya çıkmıştır.

Varışoğlu, Behice; Sevim Oğuzhan (2013) Türkçe öğretmeni adaylarının Atatürk’ün Gençliğe Hitabesi’ne yönelik algılarının olgusal ve metaforik bağlamda incelemiştir.

Aydın, Seçkin; Pehlivan, Ahmet (2010) çalışmalarında Türkçe öğretmen adaylarının “öğretmen” ve “öğrenci” kavramlarına ilişkin oluşturdukları metaforları toplayarak, adayların bu kavramlarla ilgili algılamalarını ortaya koymuşlardır.

Öztürk (2007) tarafından yapılan çalışmada ilköğretim okullarında coğrafya konularına yönelik öğretimde bulunacak Sosyal Bilgiler, Sınıf ve Fen Bilgisi öğretmen adaylarının sahip oldukları “coğrafya” algılarının metaforlar yoluyla açığa çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırma verilerini “Coğrafya... gibidir, çünkü...”cümlesini tamamlamaları yoluyla elde edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin % 56’sının coğrafyayı yaşamın kendisi ile ilişkilendirdikleri çalışmacı tarafından belirlenmiştir.

Kılıç ve Arkan (2010), çalışmalarında, birinci sınıf velilerinin veli eğitimine ve çocuklarının okula başlamalarına ilişkin algılarının metaforlar yardımıyla analiz etmiştir. Araştırma sonucunda velilerin, veli eğitimi ve çocuklarının okula başlaması ile ilgili ürettikleri metaforların tümünün olumlu olduğu bulunmuştur.

Coşkun (2010) ise araştırmasında lise öğrencilerinin “İklim” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmaya 2009-2010 eğitim-öğretim yılında Karabük şehrindeki iki lisede öğrenim gören öğrencilerden toplam 108’i katılmıştır. Metaforlar 8 kategoriye toplanmıştır. Öğrencilerin % 45,45’i iklim kavramını değişim ifadesi olarak algıladıklarını ortaya koymuştur.

Cerit (2008) öğretmen kavramına ilişkin öğretmen, öğrenci ve yöneticilerin sahip oldukları algıları metaforlar kullanarak analiz etmiş, araştırma grubunu Bolu ilinde okuyan 600 öğrenci, görev yapan 203 öğretmen ve 51 yönetici oluşturmuştur. Sonuç olarak, öğretmen kavramı üzerine oluşturulan metaforların daha çok olumlu anlam taşıdıkları görülmüştür.

Cortazzi ve Jin (1999), metafor kullanımının kültürel ve bilişsel unsurlarını araştırmak amacıyla yaptıkları çalışmada farklı kültürlerin öğretim ve dil üzerine düşüncelerini beş farklı ülkeden gelen yüksek lisans öğrencilerinde tespit etmiştir. Metafor ilk kez Lakoff ve Johnson’un (1980) çalışmalarında geliştirilmiş ve eğitim çalışmalarında kullanılmaya başlanmıştır.

Belirtilenlerin dışında Dünya’da ve Türkiye’de metaforun bir algı aracı olarak kullanıldığı eğitimle ilgili yapılan çalışmalarda (Aydoğdu, 2008; Balcı, 1999; Berliner, 1990; Cerit, 2006; Cerit, 2008; Clarcken, 1997; Demir, 2007; Goldstein, 2005; Gordon, 2010; Hesapçioğlu, 2001; Inbar, 1996; Jensen, 2006; Levine, 2005; Mahlios ve Maxson, 1998; Neville, 1995; Nikitina ve Furuoka, 2008; Oğuz, 2009; Oxford vd., 1998; Saban, 2008a, 2008b, 2011; Silman ve Şimşek, 2006; Strike, 2000; Ünal, Yıldırım ve Çelik, 2010) okulun, nasıl algılandığı belirlenmiştir.

Çalışmalar incelendiğinde, metaforların hem yurt içinde hem yurt dışında araştırmacıların kullandığı eğitim ve öğretim sürecinde uygulanan, aktif öğrenmede önemli bir teknik olduğu yargısına ulaşılabiliriz.

Çalışmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının “Türkçe Dersi” kavramına yönelik algılarının kavramsal metaforlar yoluyla açığa çıkarılmasıdır. Alanla ilgili literatür taramasında sonucunda Türkçe öğretmen adaylarının, öğretmen olduktan sonra, hayatları boyunca sınıflarda anlatacakları ders olan “Türkçe Dersi”ne yönelik algılarının tespitinin yapılmadığı görülmüştür. Çalışma bu yönüyle özgündür. Türkçe öğretmen adaylarına kendi alanları ile ilgili farkındalık yaratmak veya var olanı ortaya çıkarmak açısından da çalışma önem taşımaktadır. Çalışmanın sınırlılıkları içinde, 1.sınıf öğrencilerinin araştırma dışında bırakılmasının nedeni ise öğrencilerin 2.sınıftan itibaren öğretmen olma yolunda hazır bulunuşluklarının artmaya başladığı düşüncesinden kaynaklanmıştır. Araştırma soruları:

1-Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin “Türkçe Dersi” kavramına ilişkin algıları hangi kavramsal metaforlar yoluyla açıklanmıştır?

2-Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanmıştır?

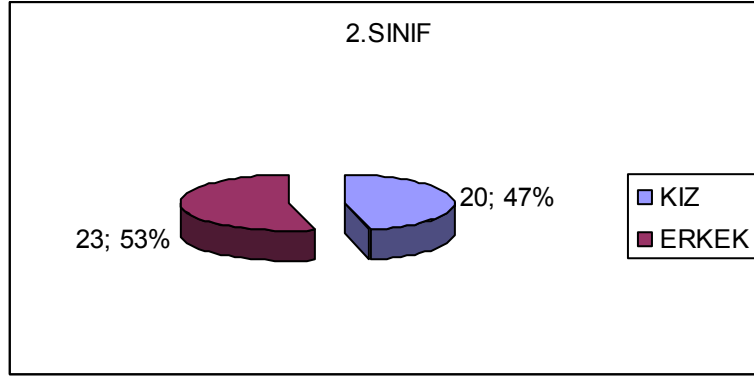
Yöntem

Araştırmada yöntem olarak, olgubilim deseniyle yürütülmüştür. Bu çalışma deseni bilinen fakat tam anlamıyla kavranamayan olguları araştırma amacı taşır. Olgubilim araştırmalarında algılar, kavramlar vb araştırılır. Olgubilim desenine uygun çalışmalarda ise yöntem olarak içerik analizi yöntemi kullanılır. Bu tür bir veri analizinde temel olan anlamları ortaya çıkarmaktır ve amaç olguyu tanımlayabilecek temaları tespit etmektir. (Yıldırım ve Şimşek, 2006)

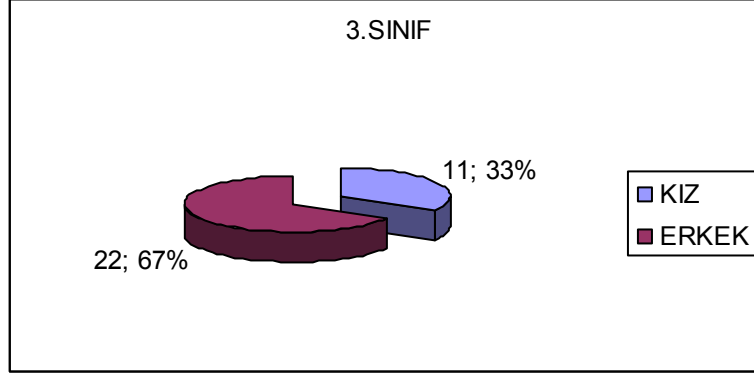
Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2013-2014 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesinin Türkçe Eğitimi bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Tablo 1, Tablo 2, Tablo 3'te araştırma kapsamındaki öğretmen adaylarının sırasıyla sınıflarına ilişkin (2.sınıf, 3.sınıf, 4.sınıf) kişisel bilgiler sunulmaktadır. Tablo 4'te ise bütün sınıfların genel verileri değerlendirilmiştir.

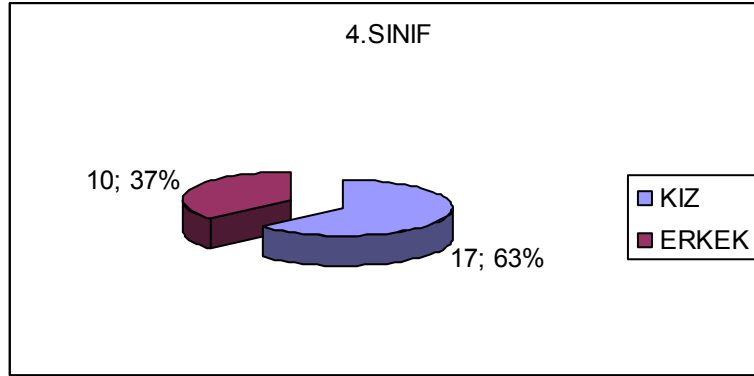
Tablo 1: 2.sınıfta bulunan öğretmen adaylarına ilişkin kişisel bilgiler

Tablo 1'den hareketle, 2.Sınıf öğrencilerinin % 53'ünün erkek öğrencilerden oluştuğu söylenebilir. Bu % 53'lük oran ise 23 kişiye karşılık gelmiştir. Öğrencilerin % 47'si ise kızlardan oluşmuştur. Bu % 47'lük oran ise 20 kişiye karşılık gelmiştir. Verilerden hareketle 2. sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin yüzdelik dilimi ile erkek öğrencilerin yüzdelik diliminin birbirlerine yakın olduğu görülmüştür.

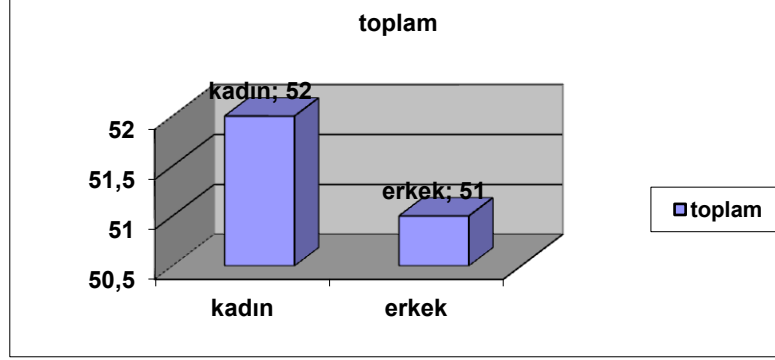
Tablo 2: 3.sınıfta bulunan öğretmen adaylarına ilişkin kişisel bilgiler

Tablo 2'den hareketle, 3.Sınıf öğrencilerinin % 67'sinin erkek öğrencilerden oluştuğu söylenebilir. Bu % 67'lik oran ise 22 kişiye karşılık gelmiştir. Öğrencilerin % 33'ü ise kızlardan oluşmuştur. Bu % 33'lük oran ise 11 kişiye karşılık gelmiştir. Verilerden hareketle 3. sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin yüzdeleri erkek öğrencilerin yüzdeleri diliminin yarısından az olduğu görülmüştür.

Tablo 3: 4.sınıfta bulunan öğretmen adaylarına ilişkin kişisel bilgiler

Tablo 3'ten hareketle, 4.Sınıf öğrencilerinin % 37'sinin erkek öğrencilerden oluştuğu söylenebilir. Bu % 37'lik oran ise 10 kişiye karşılık gelmiştir. Öğrencilerin % 63'ü ise kızlardan oluşmuştur. Bu % 63'lük oran ise 17 kişiye karşılık gelmiştir. Verilerden hareketle 3. sınıfta öğrenim gören kız öğrencilerin yüzdeleri erkek öğrencilerin yüzdeleri diliminin iki katına yakın olduğu görülmüştür.

Tablo 4: Grupların genel değerlendirilmesi

Tablo 4 ise 1., 2., 3., sınıfların verilerinin genel değerlendirmesini göstermektedir. Araştırma kapsamında öğretmen adaylarının 52’si kadın, 51’i de erkek öğretmen adaylarından oluşmuştur. Araştırmaya katılmada gönüllülük dikkate alınmıştır.

Araştırma grubunun belirlenmesinde kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılır. Bu örnekleme türünde araştırmacıya yakın ve erişilmesi kolay olan bir durum seçilir. (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Yapılan yazın incelemeleri sonucunda, Türkçe öğretmeni adaylarından “Türkçe dersi kavramı ile ilgili metaforlarını ortaya koymaları için; “Türkçe Dersi”..... gibidir. Çünkü...” ifadelerindeki boşlukları doldurmaları beklenmiştir. (Cortazzi ve Jin, 1999; Martinez, 2001; Saban 2005; Semerci, 2007) Öğretmen adaylarının Türkçe Dersi kavramına ilişkin algılarını ve bu algıların gerekçelerini yazmaları istenmiştir. Hazırlanan formlarda öğretmen adaylarının kişisel bilgiler bölümüne de yer verilmiştir.

Araştırma formları araştırmacı tarafından öğretmen adaylarına sınıflarında dağıtılmış, metaforla ilgili açıklamalar yapılmıştır. Ardından öğretmen adaylarından dağıtılan formlarda yer alan metafor örneklerini inceledikten sonra kendi metaforlarını oluşturmaları istenmiştir. Formları doldurmaları için gerekli süre verildikten sonra toplanmıştır.

Öğretmen adaylarından veriler toplandıktan sonra verilerin analizi için içerik analiz yönteminden yararlanılmıştır. (Yıldırım ve Şimşek, 2008) Bu süreçte, metafor olmayan benzetmeler ayrıştırılıp, diğer metaforlar içinse kaynak alanlar oluşturulmuştur. Nicel veri analizi için frekans ve yüzde hesapları yapılmıştır.

Verilerin Analizi:

Metaforlar, öğretmen adaylarınca belirlenen bulgulardan yola çıkılıp içerik analizi tekniği kullanılarak sınıflandırılmıştır. Tema olarak birbirine yakın olan metaforlar aynı başlıklar altında toplanarak frekans değerleriyle birlikte tablolandırılmıştır. Bu başlıklar:

1. Çeşitlilikleri İçinde Barındıran Türkçe Dersi.
2. Değerli Oluşu Bakımından Türkçe Dersi.

3. Kuşatıcı Olarak Türkçe Dersi.
4. Bilgi Veren Unsur Olarak Türkçe Dersi.
5. Sonsuzluk Olarak Türkçe Dersi.
6. Vazgeçilmez Unsur Olarak Türkçe Dersi.
7. Bağımlılık Yapması Bakımından Türkçe Dersi.
8. Zevk Vermesi Bakımından Türkçe Dersi.
9. Tarihle Bağ Kuran Unsur Olarak Türkçe Dersi.

BULGULAR

Bu bölümde araştırma kapsamında ulaşılan verilerin çözümlenmesine, elde edilen bulguların yorumlanmasına yer verilmiştir. Öğretmen adayları tarafından “Türkçe Dersi” ile ilgili geliştirilen metaforlardan benzer olanları bir araya getirilip aynı tema etrafında toplanan metaforlar frekans değerleriyle birlikte şemalaştırılmıştır. Türkçeyle ilgili metaforların birbirleriyle benzer olma durumlarına karar verilirken benzetme yönleri esas alınmıştır. Belirlenen benzetme yönleri Türkçe eğitimi alanında uzman iki öğretim üyesiyle değerlendirilmiş ve uzmanların benzetme yönleri üzerinde fikir birliği sağladıkları görülmüştür. Bulguların yorumlanmasında Türkçe Dersi kavramına ilişkin metaforlar, metaforların içerisine girdiği tematik kategoriler ve metaforların gerekçeleri doğrudan alıntılarla sunulmuştur. Analizler sonucunda “Türkçe Dersi” toplam 103 metafor 9 ayrı tematik kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler önce çalışmanın uygulandığı 3 grup (2.sınıf, 3.sınıf, 4.sınıf) üzerinde belirlenmiş, ardından bu 3 grup genel değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

1.GRUP:

2.Sınıf Türkçe öğretmen adaylarının metafor algılarının incelendiği kısımdır. Bu gruptaki temalar, metaforların benzetme yönü değerlendirilerek oluşturulmuş, toplam 9 konu başlığı belirlenmiştir. Bunlar; Kuşatıcı Olarak Türkçe Dersi, Bilgi Veren Unsur Olarak Türkçe Dersi, Vazgeçilemez Unsur Olarak Türkçe Dersi, Tarihle Bağ Kuran Unsur Olarak Türkçe Dersi, Sonsuzluk Olarak Türkçe Dersi, Çeşitlilikleri İçinde Barındıran Türkçe Dersi, Değerli Oluşu Bakımından Türkçe Dersi, Bağımlılık Yapması Bakımından Türkçe Dersi ve Zevk Vermesi Bakımından Türkçe Dersi olarak sınıflandırılmıştır. Ana temalar altında metaforlar ve frekans değerleri aşağıda sıralanmıştır. Benzetme yönleri öğrencilerin formlarda kullandıkları ifadelerle açıklanmıştır.

Kuşatıcı Olarak Türkçe Dersi ve Metaforlar (KOTD)

Metafor	Benzetme Yönü	f
Aile	Birleştiricidir	1
Anne	İnsanı sarar, kuşatır/huzur verir/kucaklar	3
Arkadaş	Hayatı paylaşır	1
Kardeş	Birleştiricidir	1

Bilgi Veren Unsur Olarak Türkçe Dersi ve Metaforlar (BVUOTD)

Metafor	Benzetme Yönü	f
Ay	Işık saçır/ışık tutar	2
Fener	Aydınlatır	1
Güneş	Aydınlatır	1
Işık	Aydınlatır	2

Vazgeçilemez Unsur Olarak Türkçe Dersi ve Metaforlar(VUOTD)

Metafor	Benzetme Yönü	f
Doktor	İyileştirir/tedavi eder	1
Su	Hayat verir/Olmazsa olmazdır	2

Nefes	Olmazsa olmazdır.	2
Tarihle Bağ Kuran Unsurların Türkçe Dersi ve Metaforları(TBKUO)		
Metafor	Benzetme Yönü	f
Müze	Geçmiş günümüze taşır.	2
Tarihi eser	Geçmiş günümüze taşır.	1
Sonsuzluk Olarak Türkçe Dersi ve Metaforları(SOTD)		
Metafor	Benzetme Yönü	f
Nehir	Akıcıdır	1
Okyanus	Sınırsız	4
Deniz	Sonsuz	1
Evren	Sonsuz	1
Çeşitlilikleri İçinde Barındıran Türkçe Dersi ve Metaforları(ÇİBTD)		
Metafor	Benzetme Yönü	f
Orman	Çeşitliliğe sahiptir	1
Pandoranın kutusu	Her çeşit duyguyu barındırır	1
Sandık	Farklılıkları barındırır	1
Müzik	Çeşitliliğe sahiptir	1
Dünya	Çeşitlidir	3
Gökkuşuğu	Renkleri barındırır	1
Hayat	Farklılıkları barındırır	1
Değerli Oluşu Bakımından Türkçe Dersi ve Metaforları(DOBTD)		
Metafor	Benzetme Yönü	f
Benzin	Her geçen gün değerlenen	1
Mücevher	Değerlidir	1
Hazine sandığı	Değerlidir	1
Aşk	Sevilir	1
Öğüt	İyiliğe yönlendirir	1
Bağımlılık Yapması Bakımından Türkçe Dersi ve Metaforları(BYBTD)		
Metafor	Benzetme Yönü	f
Tatlı	Yedikçe isteriz	1
Zevk Vermesi Bakımından Türkçe Dersi ve Metaforları		
Metafor	Benzetme Yönü	f
Gül	Güzellik estetik	1

2.GRUP:

3.Sınıf Türkçe öğretmen adaylarının metafor algılarının incelendiği kısımdır. Bu gruptaki temalar, metaforların benzetme yönü değerlendirilerek oluşturulmuş, toplam 6 konu başlığı belirlenmiştir. Bunlar; Bilgi Veren Unsur Olarak Türkçe Dersi, Çeşitlilikleri İçinde Barındıran Türkçe Dersi, Değerli Oluşu Bakımından Türkçe Dersi, Bağımlılık Yapması Bakımından Türkçe Dersi ve Zevk Vermesi Bakımından Türkçe Dersi, Kuşatıcı Olarak Türkçe Dersi, olarak sınıflandırılmıştır. Ana temalar altında metaforlar ve frekans değerleri aşağıda sıralanmıştır. Benzetme yönleri de açıklanmıştır.

Vazgeçilemez Unsur Olarak Türkçe Dersi, Tarihle Bağ Kuran Unsur Olarak Türkçe Dersi, Sonsuzluk Olarak Türkçe Dersi bu çalışma grubunda görülmemiştir. Bunun dışında tespit edilen temalar, 1. grupla aynıdır.

Çeşitlilikleri/Her türlü duyguyu İçinde Barındıran Türkçe Dersi ve Metaforlar

Metafor	Benzetme Yönü	
Bahar	Her rengi barındırır.	1
Çocuk	Çeşitliliği barındırır	1
Dünya	Her şeyi barındırır	1
Gökkuşuğu	Bütün renkleri barındırır	5
İlkbahar	Her rengi barındırır	1
Kitap	Çeşitlidir	2
Hayat	Bize kesitler sunar	4
Kalp	Bütün duyguları barındırır	5
Kadın çantası	Karışıktır, her şey bulunur	1

Değerli Oluşu Bakımından Türkçe Dersi ve Metaforlar

Metafor	Benzetme Yönü	f
Hazine	İnsanı zenginleştirir	1
Kumbara	Birikim arttıkça değer kazanır	1
Maden	İşlendikçe değer kazanır	1
Pırlanta	Değerlidir	1
Kalp	Olmazsa olmazdır	1
Vatan	Kutsaldır	1

Zevk Vermesi Bakımından Türkçe Dersi ve Metaforlar

Metafor	Benzetme Yönü	f
Müzik Zevk uyandırır		1

Kuşatıcı Olarak Türkçe Dersi ve Metaforlar

Metafor	Benzetme Yönü	f
Aile Birleştiricidir		1

Bilgi Veren Unsur Olarak Türkçe Dersi ve Metaforlar

Metafor	Benzetme Yönü	f
Yıldız Aydınlatır		1
Güneş Aydınlatır		1

Bağımlılık Yapması Bakımından Türkçe Dersi ve Metaforlar

Metafor	Benzetme Yönü	f
Çikolata	Tadını aldıkça daha çok isteriz	1
Dondurma	Tadını aldıkça yine isteriz	1

3.GRUP:

4.Sınıf Türkçe öğretmen adaylarının metafor algılarının incelendiği kısımdır. Bu gruptaki temalar, metaforların benzetme yönü değerlendirilerek oluşturulmuş, toplam 8 konu başlığı belirlenmiştir. Bunlar; Kuşatıcı Olarak Türkçe Dersi, Bilgi Veren Unsur Olarak Türkçe Dersi, Vazgeçilemez Unsur Olarak Türkçe Dersi, Sonsuzluk Olarak Türkçe Dersi, Çeşitlilikleri İçinde Barındıran Türkçe Dersi, Değerli Oluşu Bakımından Türkçe Dersi, Bağımlılık Yapması Bakımından Türkçe Dersi ve Zevk Vermesi Bakımından Türkçe Dersi olarak sınıflandırılmıştır. Ana temalar altında metaforlar ve frekans değerleri aşağıda sıralanmıştır. Benzetme yönleri de açıklanmıştır. Tarihle Bağ Kuran Unsur Olarak Türkçe Dersi, dışında 1.grupla aynı temalar yer almıştır.

Değerli Oluşu Bakımından Türkçe Dersi ve Metaforlar

Metafor	Benzetme Yönü	f
Altın	Değerini yitirmez	1
Çölde açan çiçek	Çok değerlidir	1
İnci	Değerlidir	1
Maden	İşledikçe ışıldar	1

Kuşatıcı Olarak Türkçe Dersi ve Metaforlar

Metafor	Benzetme Yönü	f
Anne	Derleyici, toplayıcıdır/ İnsanları şartsız kucaklar	4

Vazgeçilemez Unsur Olarak Türkçe Dersi ve Metaforlar

Metafor	Benzetme Yönü	f
Hava	Vazgeçilmezdir	1
Kalp	Yokluğu ölümdür	1
Anne	Vazgeçilmezdir	2
Vatan	Vazgeçilmezdir	1
Sevgili	Vazgeçmek mümkün olamaz	1
Su	Hayat verir	1

Bağımlılık Yapması Bakımından Türkçe Dersi ve Metaforlar

Metafor	Benzetme Yönü	f
Aşk	Sevdikçe sevilir	2
Franbuazlı Pasta:	Yedikçe daha çok isteriz	1

Çeşitlilikleri/Her türlü duyguyu İçinde Barındıran Türkçe Dersi ve Metaforlar

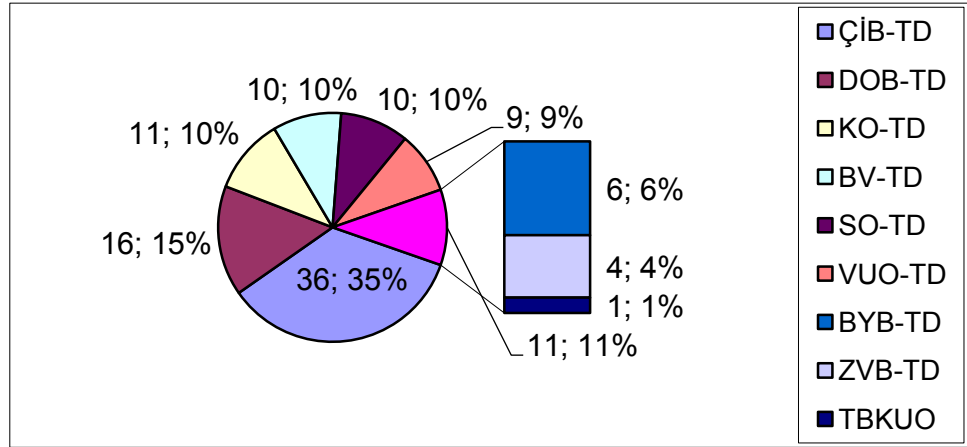
Metafor	Benzetme Yönü	f
Müzik	Çok sesli, farklılıkları barındırır	1
Bavul	İçinde her şeyi barındırır	1
Bukalemun	Her rengi barındırır	1
Çiçek	Her türlü renkte olur	1
Tiyatro	Her duyguyu barındırır	1
Kadın	Her türlü duyguyu taşır	1

Zevk Vermesi Bakımından Türkçe Dersi ve Metaforlar

Metafor	Benzetme Yönü	f
Gül	Estetik zevk uyandırır	1
Ay ışığı	Estetik zevk uyandırır	1
Bilgi Veren Unsur Olarak Türkçe Dersi ve Metaforlar		
Metafor	Benzetme Yönü	f
Aydınlık Işık verir		1
Güneş Aydınlatır		2
Sonsuzluk Olarak(Sürekli gelişir, durağan değildir) Türkçe Dersi ve Metaforlar		
Metafor	Benzetme Yönü	f
Gökyüzü	Sınırı yoktur	1
Yol	Sonu yoktur, gidildikçe yenisi gelir	1
Okyanus	Sonu yok, sonsuzdur	1

Sonuç olarak, 1.grup, 2.grup ve 3.grup verileri genel bir grafikte değerlendirilmiştir. Çalışma bulgularının genel toplamına bakılarak aşağıda verilen grafik ortaya çıkmıştır.

Tablo 5: Bütün Kategorilerin “%” Değerleri ve “f” Değerleri

Tablo 5’te, bütün tematik kategorilerin oranları şema halinde sunulmuştur. Bu şema oluşturulurken 2.sınıf, 3.sınıf ve 4.sınıf öğretmen adaylarının belirledikleri toplam 103 metafor değerlendirilmiştir. Daha sonra bütün tematik kategorilerin yüzdeler oranları ve frekans değerleri saptanmıştır. Frekans değerlerine ve yüzdeler oranlarına göre kategorilerin, en büyük yüzdeler dilime sahip olanından en küçük yüzdeler dilime sahip olanına kadar (1’den 9’a kadar) sıralanmıştır:

1. Çeşitlilikleri İçinde Barındıran Türkçe Dersi: ÇİB-TD
2. Değerli Oluşu Bakımından Türkçe Dersi: DOB-TD
3. Kuşatıcı Olarak Türkçe Dersi: KO-TD
4. Bilgi Veren Unsur Olarak Türkçe Dersi: BVUO-TD

5. Sonsuzluk Olarak Türkçe Dersi: SO-TD
6. Vazgeçilmez Unsur Olarak Türkçe Dersi: VUO-TD
7. Bağımlılık Yapması Bakımından Türkçe Dersi: BYB-TD
8. Zevk Vermesi Bakımından Türkçe Dersi: ZVB-TD
9. Tarihle Bağ Kuran Unsur Olarak Türkçe Dersi: TBKUO-TD

Çalışma bulgularının % 70'ini oluşturan ilk dört tematik kategori tekrar detaylandırılmıştır.

1.Çeşitlilikleri İçinde Barındıran Türkçe Dersi Kategorisi

Bütün çalışma grupları değerlendirildiğinde, Çeşitlilikleri İçinde Barındıran Türkçe Dersi (ÇİBTD) kategorisinin, % 34 oranında (f:36) en fazla metafor üretilen tema olduğu görülmüştür. Bu kategoride tespit edilen metaforlar şunlardır:

Orman (f:1) Pandoranın Kutusu(f:1) Sandık(f:1) Müzik(f:1) Dünya (f:4) Gökkuşuğu (f:6) Hayat (f:5) Bahar (f:2) Çocuk (f:1) Kitap (f:2) Kalp (f:5) Kadın Çantası (f:1) Bavul (f:1) Müzik (f:1) Bukalemun (f:1) Çiçek (f:1) Tiyatro (f:1) Kadın (f:1)

Metaforlar değerlendirildiğinde, öğretmen adaylarının Türkçe dersinin içinde farklılıkları barındırdığı fikrine ulaşılmıştır. Pandora'nın kutusu metaforunda, Yunan mitolojisinden yararlanılmıştır. Bu metafordan Türkçe dersinin insana bütün duyguları yaşatabileceğini ama en çok içinde umudu barındırdığı sonucu çıkarılmıştır. Kalp metaforu, her çeşitli duyguyu içinde barındırmasıyla Pandora'nın kutusuna yakın bir metafor olarak değerlendirilmiştir. Hayat ve kadın metaforları da Türkçe dersi için paralel fikirleri önelemektedir. Bunun yanında gökkuşuğu metaforu renklilik benzetme yönüyle ön plana çıkmıştır. Bahar, çiçek, bukalemun da renk imgesini desteklemiştir. Türkçe dersinin şiir, masal, öykü, roman, tiyatro gibi çeşitli türleri içermesi bu renkliliğe işaret edebilir. Bavul, sandık, kadın çantası metaforları ise aslında bilinmeyeni vurgulamaları ve derin anlamlar taşımaları bakımından önemlidir. Bireyle her yere taşınan ve içinde birey için gerekli nesnelere barındıran kadın çantası ve bavul metaforları, Türkçe dersinin çeşitliliğini ortaya koymalarının yanında her zaman ihtiyaç duyulan unsur oluşunu da ortaya çıkarmıştır.

2.Değerli Oluşu Bakımından Türkçe Dersi

Bütün çalışma grupları değerlendirildiğinde, Değerli Oluşu Bakımından Türkçe Dersi (DOBTD) kategorisinin, % 15 oranında (f:16) metafor üretilen tema olduğu görülmüştür. Bu kategoride tespit edilen metaforlar şunlardır:

Benzin (1) Mücevher (1) Hazine Sandığı (1) Aşk (1) Öğüt (1)Vatan (1) Hazine (1) Kumbara(1) Maden (3) Pırlanta (1) Kalp (1) Altın (1) Çölde Çiçek(1) İnci (1)
--

Türkçe dersi ile ilgili bu kategoride dersin ne kadar değerli olduğunu vurgulanmıştır. Yüzdelik dilimde ikinci sırada yer almış olması, öğretmen adaylarının Türkçe dersine verdikleri önemi ortaya koymaları açısından sevindiricidir. Metaforların bir kısmı maddi değeri yüksek olan unsurlardır; altın, maden, hazine sandığı, mücevher, inci, pırlanta, hazine, benzin, kumbara gibi. Bir kısmı ise manevi değeri yüksek olan unsurlardır; kalp, vatan, öğüt, çölde çiçek gibi. Ancak manevi değeri olan metaforların azlığı öğretmen

adayları için maddiyatın önemini de ortaya çıkaran bir husus olması bakımından dikkat çekicidir.

3. Kuşatıcı Olarak Türkçe Dersi

Bütün çalışma grupları değerlendirildiğinde, Kuşatıcı Olarak Türkçe Dersi (KOTD) kategorisinin, % 11 oranında (f:11) metafor üretilen tema olduğu görülmüştür. 3.sırada yer alır. Türkçe dersinin ebeveyn gibi sarıp sarmalayan, kuşatan, insanı etkisi altına alan yönleri vurgulanmak istenmiştir. Bu kategoride tespit edilen metaforlar şunlardır:

Aile (2), Anne (7), Arkadaş (1), Kardeş (1)

Öğretmen adayları metafor olarak, insanoğlunun hayatında en kıymet verdiği bireyleri seçmiştir. Türkçe dersinin sarıp sarmalayan, yardımcı olan sosyal yönünü ortaya çıkarmıştır.

4. Bilgi Veren Unsur Olarak Türkçe Dersi

Çalışma grupları değerlendirildiğinde, Bilgi Veren Unsur Olarak Türkçe Dersi (BVUOTD) kategorisinin, % 10 oranında (f:10) metafor üretilen tema olduğu görülmüştür. 4.sırada yer alır. Türkçe dersinin insanı bilgilendiren yönü ortaya çıkmıştır.

Ay (2) Fener (1) Güneş (3) Işık(2) Yıldız (1) Aydınlık (1)
--

Türkçe dersinin bilgi veren, insanı aydınlatan yönünün öğretmen adaylarınca dördüncü sırada yer alması dikkat çekicidir. Bu bağlamda Türkçe dersinin daha çok sosyal ve duygusal değer taşıması araştırma gruplarınca öncülenmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Metafor tekniği aktif öğrenme tekniklerinden birisidir. Eğitim alanında çokça kullanılan bir teknik olan Metafor tekniği, bireylerin algılarını ortaya çıkarması bakımından, bilinmeyenden hareket ederek, benzetmeler yardımıyla öğrencilerin aktif olarak öğrenme sürecine dâhil edildiği süreci kapsar. Öğrenciler hayal güçlerini kullanarak öğrenmeyi kalıcı kılarken kendilerini, duygularını ifade etme olanağı da bulurlar. Aynı zamanda problem çözme yeteneklerini de geliştirirler.

Bu çalışmada, Türkçe öğretmen adaylarının “Türkçe Dersi” kavramına ilişkin zihinsel imgeleri metaforlar aracılığıyla ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu çerçevede araştırma Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi’nin Türkçe öğretmeni adaylarının, “Türkçe Dersi” algıları tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarına önce sınıflarında metafor hakkında bilgi verilmiş sonra araştırma formları dağıtılmış ve adaylar formları doldurduktan sonra formlar toplanarak analiz işlemlerine tabi tutulmuştur.

Yapılan analizler sonucunda “Türkçe Dersi”ne yönelik toplam 103 metafor 9 ayrı kavramsal kategori altında toplanmıştır. Araştırma ile öğretmen adaylarının tamamının “Türkçe Dersi” kavramına ilişkin olumlu metaforlar geliştirdikleri belirlenmiştir. Buna göre Türkçe öğretmen adaylarının kendi alanları olan “Türkçe Dersi”ne karşı olumlu bir bakış açısına sahip oldukları, ilgi alanlarına giren bir bölümde okudukları söylenebilir.

Araştırma bulguları sonucunda “Türkçe Dersi” ile ilgili oluşturulan tematik kategoriler, Türkçe dersinin kuşatıcı olması, bilgi vermesi, vazgeçilmez olması, tarihle bağ kurması,

sonsuzluğu temsil etmesi, çeşitlilikleri bünyesinde barındırması, değerli olması, bağımlılık yapması, zevk vermesi şeklinde 9 başlık altında toplanmıştır.

Türkçe öğretmeni adayları “Çeşitlilikleri İçinde Barındıran Türkçe” kategorisinde 18 metafor geliştirmişlerdir. Toplam frekans değeri 36 olan bu kategori birinci en yüksek düzeye sahiptir. Bu kategoride öğretmen adaylarının en çok benzetimde bulunduğu üç kavram “gökkuşağı” ve “hayat” ve “kalp” metaforlarıdır. Söz konusu metaforların “Çeşitlilikleri İçinde Barındıran Türkçe” kategorisinde belirtilmiş olması Türkçe dersinin hayatın bir parçası olduğuna, hatta hayatın kendisi olduğuna dair vurgu yapması açısından uygun bir benzetme olmuştur. Gökkuşağı benzetmesinin ise Türkçe dersinin içeriğindeki çeşitliliği yansıtması bakımından dikkate değerdir.

Türkçe Dersine ilişkin geliştirilen metaforların toplandığı bir diğer kategori “Değerli Oluşu Bakımından Türkçe Dersi” çerçevesinde toplanmıştır. Bu kategoride de öğretmen adayları 14 adet metafor geliştirmiş olup bunların da toplam frekans değeri 16’dır. Bu kategori ikinci yüksek düzeye sahip olan kategoridir. Sıklık bakımından en çok tekrar edilen metafor, maden olmuştur. “Türkçe Dersi”nin bir maden kadar değerli oluşunun yanında madenin işletildikçe değerinin artması yönüyle de doğru bir benzetme olmuştur.

Katılımcılar “Kuşatıcı olarak Türkçe” kategorisinde ise 4 farklı metafor üretirken bunların toplam frekans değeri 11 olarak belirlenmiştir. Bu yönüyle üçüncü sırada metafor üretilen kategori olmuştur. Bu kategoride sıklık bakımından en çok tekrarlanan metaforlar ise anne ve aile olmuştur. “Türkçe Dersi” bireyin hayatında önemli bir yeri olan aileye ve aile içinde de anneye benzetilmiştir. Metaforlar değerlendirildiğinde “Türkçe Dersi”nin, kendi dışındaki diğer dersleri içene alması, kuşatması yönüyle vurgulandığı belirtilebilir.

“Türkçe Dersi”ne yönelik geliştirilen metaforların toplandığı bir diğer kategori “Bilgi Veren Unsur Olarak Türkçe Dersi” başlığında toplanmıştır. Bu kategoride de öğretmen adayları 6 adet metafor geliştirmiş olup bunların da toplam frekans değeri 10’dur. En fazla tekrarlanan metaforlar ay, güneş, ışık olmuştur. Benzetme yönü açısından en çok ışık saçan unsurların kullanılması “Türkçe Dersi”nin bilgilendirme yönünün de önemini ortaya çıkarmıştır.

İlk dört tematik kategori, metaforların % 70’lik dilimi oluşturmuştur. Geriye kalan % 30’luk dilimi ise “Sonsuzluk Olarak Türkçe Dersi”, “Vazgeçilmez Unsur Olarak Türkçe Dersi”, “Bağımlılık Yapması Bakımından Türkçe Dersi”, “Zevk Vermesi Bakımından Türkçe Dersi”, “Tarihle Bağ Kuran Unsur Olarak Türkçe Dersi” oluşturmaktadır. Bu kategorilerden “Sonsuzluk Olarak Türkçe Dersi”nde en fazla tekrar edilen metafor, okyanustur. Hem derin hem uçsuz bucaksız oluşuyla okyanus imgesi “Türkçe Dersi”nin sınırlarının ne kadar geniş olduğuna vurgu yapması yönüyle doğru bir tespittir. “Vazgeçilmez Unsur Olarak Türkçe Dersi”nde ise en fazla tekrar edilen nefes, su gibi metaforlar ise “Türkçe Dersi”nin anadil olarak her yerde her an kullanılması yönüyle vazgeçilmez oluşunu açıklamaktadır. “Bağımlılık Yapması Bakımından Türkçe Dersi”, “Zevk Vermesi Bakımından Türkçe Dersi” kategorileri ise bu dersin sanatsal yönünü ortaya koyan metaforlarla açıklanmıştır. “Tarihle Bağ Kuran Unsur Olarak Türkçe Dersi” kategorisi ise % 1’lik bir oranla geçmişi günümüze taşıması yönüyle metaforlar içinde değerlendirilmiştir.

Metaforlar incelendiğinde öğretmen adaylarının Türkçe Dersi ile ilgili tamamen olumlu düşünceler geliştirdikleri tespit edilmiştir. Olumsuz nitelikler taşıyan metaforların olmayışı Türkçe öğretmeni adaylarının alanı sevdiklerini, Türkçe dersine değer

verdiklerini ortaya çıkarmıştır. Bu durum da Türkçe öğretmeni adaylarının da, alanlarıyla ilgili öğrencilerinin motivasyonlarını olumlu yönde etkileyeceği kanısını taşımamıza yol açmıştır.

Alanla ilgili diğer çalışmalar değerlendirildiğinde, Türkçe öğretmeni adaylarının “öğretmen”, “öğrenci”, “Atatürk’ün Gençliğe Hitabesi” ve “Türkçe” vb. algıları üzerine metafor geliştirildiği tespit edilmiştir. Bu çalışmanın ise öğretmen adaylarının gelecekte eğitimini verecekleri “Türkçe Dersi” üzerine algılarını tespit etmek amacıyla hazırlanmış olması çalışmayı özgün kılmaktadır. Öğretmenin kendi alanıyla ilgili empati kurmasını, fikir yürütmesini sağlaması açısından önemlidir.

Araştırma ile elde edilen verilerden yola çıkılarak benzer çalışmaların farklı üniversite ve bölümlerde de uygulanması, cinsiyet ve bölüm değişkenleri açısından karşılaştırmaların yapılması gibi öneriler bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

- Aslan M ve Bayrakçı, M.(2006) Metaforik Düşünme ve Öğrenme Yaklaşımının Eğitim Öğretim Açısından İncelenmesi, Milli Eğitim Dergisi, 171, 100-108.
- Aydın, Seçkin; Pehlivan, Ahmet (2010) “Türkçe öğretmen adaylarının “öğretmen ve “öğrenci” kavramlarına ilişkin kullandıkları metaforlar, Turkish Studies, vol:5 no:3
- Aydoğdu, E. (2008). İlköğretim okullarında öğrenci ve öğretmenlerin sahip oldukları okul algıları ile ideal okul algılarının metaforlar yardımıyla analizi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Balcı, A.(1999) Metaphorical Images of School:School Perceptions of Students, Teachers, Parents, From Four Selected Schools (In Ankara) Yayımlanmamış Doktor Tezi , OTTÜ, Ankara.
- Berliner, D. C. (1990). If the metphor fits, why not wear it? The teacher asexecutive. Theory into Practice, 29(2), 85 93.
- Cerit, Y. (2006). School metaphors: the view of students, teachers and administrators. Educational Science Theory and Practice, 6(3), 692-699.
- Cerit, Y (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 6(4), 693-712.
- Clarcken, R. H. (1997, March). Five metaphors for educators. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association, Chicago.
- Cortazzi, M ve Lixian, J (1999). Bridges to learning: Metaphors of teaching learning and language. L. Cameron ve G.Loe (Eds) Researching ang Applying Metaphor, 149-176. Cambridge: Cambridge University Pres.
- Coşkun, M.(2010) Lise öğrencilerinin iklim kavramlarıyla ilgili metaforları. International Periodical Fort he Languages, Litarature and History of Turkish or Turkic 5(3), 919-940.

- Demir, C. E. (2007). Metaphors as a reflection of middle school students' perception of school: A cross cultural analysis. *Educational Research and Evaluation*, 13(2), 89-107
- Kılıç, F ve Arkan, K (2010) Birinci sınıf velilerinin veli eğitimine ve çocuklarının okula başlamalarına ilişkin algılarının metaforlar (mecazlar) yardımıyla analizi. 9.Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu (20-22 Mayıs 2010)
- Goldstein, L. B. (2005). Becoming a teacher as a hero's journey; using metaphor in preservice teacher education. *Teacher Education Quarterly*, 32(1), 7-24.
- Gordon, T. (2010). School is like an ant's nest: Spatiality and embodiment in schools. *Gender and Education*, 8(3), 301-310.
- Hesapçioğlu, M. (2001, Ocak). Okula ilişkin uygunsuz metaforlar. Türk Milli Eğitim Örgütü ve Yönetimi Ulusal Sempozyumunda sunuldu, Ankara.
- Inbar, E. (1996). Free educational prison: metaphors and images. *Educational Research*, 38 (1), 77-92.
- Jensen, F. N. (2006). Metaphors as a bridge to understanding educational and social contexts. *International Journal of Qualitative Methods*, 5(1), 1-17.
- Lakoff, G ve Johnson M (1980) “Metaphors we live by. Chicago: Chicago University Pres.
- Lakoff, G ve Johnson M (2010) Metaforlar, hayat anlam ve dil (Çev:G.Y.Demir, Chicago: Chicago University Press.
- Levine, P.M (2005) Metaphors and Images of Classrooms, Kapa Delta Pi Record, 41 (4), Indianapolis
- Mahlios, M. & Maxson, M. (1998). Metaphors as structures for elementary and secondary preservice teachers' thinking. *International Journal of Educational Research*, 29, 227-240.
- Martinez, M.A., Saulea N. ve Huber, G.L. (2001) Metaphors as blueprints of thinking about teaching and learning” *Teaching and Teacher Education* 17, 965-977
- Miller, S.I., (1987) Some comments on the utility of methaphorsfor educational theory and practicee, *Educational Theory*, Summer 1987, 37 (3) 219-227
- Morgan, G (1998) Yönetim ve örgüt teorilerinde metafor (G.Bulut, Çev.) İstanbul, Türkiye Metal Sanayicileri Derneği
- Neville, G. B. (1995, April). Relationships between teachers' images of school and students' perceptions of classroom environment. Paper presented at the annual meeting of the American educational research association, San Francisco, CA.
- Nikitina, L. & Furuoka, F. (2008). “A language teacher is like...”: Examining Malaysian students' perceptions of language teachers through metaphor analysis. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*, 5(2), 192-205.

- Oğuz, A. (2009). Öğretmen adaylarına göre ortaöğretim öğretmenlerini temsil eden metaforlar. *Millî Eğitim*, 182, 36-56.
- Oxford, R., Tomlinson, S., Barcelos, A., Harrington, C., Lavine, A., Saleh, A. & Longhini, A. (1998). Clashing metaphors about classroom teachers: toward
- Öztürk, Ç (2007) Sosyal bilgiler sınıf ve fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmen kavramına yönelik metafor durumları. *Kırşehir Eğitim Bilimleri Dergisi*
- Pilav, Salim; Elkatmış, Metin (2013) “Öğretmen adaylarının Türkçe kavramın ilişkin metaforları” *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic; Volume 8/4 p. 1207-1220, Ankara*
- Saban, A. (2008a). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*, 55, 459-496.
- Saban, A. (2008b). İlköğretim birinci kademe öğretmen ve öğrencilerinin bilgi kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *İlköğretim Online*, 7(2), 421-455.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- Saban, A. (2011). Prospective computer teachers' mental images about the concepts of school and computer teacher. *Educational Science Theory and Practise*, 11(1), 435-446.
- Silman, F. ve Şimşek, H. (2006). Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri okulları ve merkezi eğitim kurumlarına mecazlar yoluyla bir bakış. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(23), 177-187.
- Strike, K.A. (2000). School as communities: Four metaphors, three models and a dilemma or two. *Journal of Philosophy of Education*, 34(4), 617-642.
- Semerci, Ç (2007) Program geliştirme kavramlarına ilişkin metaforlarla yeni ilköğretim programlarına farklı bir bakış, *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 31, 125-140
- Taşpınar, Mehmet (2014) *Kuramdan Uygulamaya Öğretim İlke ve Yöntemleri*, Edge Akademi, İstanbul
- Ünal, A., Yıldırım, A. ve Çelik, M. (2010). İlköğretim okulu müdür ve öğretmenlerinin velilere ilişkin algılarının analizi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 261-272.
- Vadeboncoeur, J.A ve Torres M.N. (2003) “Constructing and reconstructing teaching roles: a focus on generative metaphors and dichotomies discourse: *Studies in the cultural politics of education*, 24(1) 87-103
- Varışoğlu, Behice; Sevim Oğuzhan (2013) “Türkçe öğretmeni adaylarının Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi'ne yönelik algılarının olgusal ve metaforik bağlamda incelenmesi” *Cumhuriyet International Journal of Education*, vol:2 no:3

Yıldırım, A ve Şimşek H.(2008) Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri, Ankara,
Seçkin Yayıncılık.